

Signalen tijdens de eerste maand van de coronamaatregelen

Verzameld door Jeugdplatform Amsterdam van 15 maart tot 15 april 2020

Sinds 15 maart zijn scholen, verenigingen, cafés en bioscopen dicht en gelden allerlei coronamaatregelen, zoals zo veel mogelijk thuisblijven en anderhalve meter afstand houden. Jeugdplatform Amsterdam heeft bij alle leden van de Adviesgroep, en daarnaast een aantal vrijwilligers, professionals en andere jongeren en ouders signalen opgehaald over hoe het met ze gaat, en wat goed gaat en beter moet t.a.v. jeugdhulp en passend onderwijs. Uit deze gesprekken blijkt dat de coronamaatregelen een grote impact hebben op kinderen, jongeren en ouders. Zo zijn sommigen bang om ziek te worden en om hun kwetsbare familieleden te besmetten. Veel jongeren vervelen zich en missen hun leeftijdsgenoten.

Ook in de jeugdhulp en het passend onderwijs ervaren kinderen, jongeren en ouders veranderingen. Ze geven bijvoorbeeld aan dat hulp soms wordt uitgesteld of dat er te weinig informatie wordt gegeven. Bovendien klinken er verontrustende signalen over onveilige thuissituaties. Er klinken echter ook positieve signalen, zoals de mogelijkheid voor leerlingen die al thuis zaten om nu eindelijk online onderwijs te kunnen volgen.

Jeugdplatform Amsterdam heeft alle opgehaalde signalen op een rij gezet. We geven deze signalen door aan de gemeente, en verspreiden ze in ons professionele netwerk. De signalen die te maken hebben met jeugdhulp en passend onderwijs zijn als volgt:

1. Informatiebehoefte

Jongeren en ouders worden onrustig van onduidelijkheid, en hebben behoefte aan betere en eenduidige informatie. Zowel vanuit school als ook vanuit zorginstellingen en de overheid. Er is behoefte aan duidelijkheid over wat wel en niet mag en kan m.b.t. de landelijke coronamaatregelen, over hoe het onderwijs georganiseerd wordt en wat ze van de hulpverlening kunnen verwachten.

Sommige mensen met een (licht) verstandelijke beperking en jongeren en ouders die het nieuws nauwelijks volgen weten onvoldoende wat nu wel en niet mag. Of zij begrijpen de consequenties van hun gedrag niet goed genoeg. Zo gaan sommige jongeren nog vaak in groepen met elkaar om of doet een vader klusjes voor bejaarden en neemt zijn snotverkouden zoon mee.

Bovendien is er onduidelijkheid over de voortgang van jeugdhulp, doordat begeleiders vaak zelf mogen beslissen of zij nog op bezoek komen bij hun cliënten of niet. Indien een begeleider aangeeft niet meer langs te komen en een jongere zich niet prettig voelt bij online contact, komt het contact soms volledig stil te liggen. Er is behoefte aan duidelijkheid over of en hoe de hulp wordt vormgegeven en wanneer de hulp weer opgepakt zal worden.

2. Uitstel van behandelingen

Jongeren geven aan dat intakegesprekken voor behandelingen nu niet doorgaan, uitgesteld worden of via beeldbellen aangeboden worden. De informatie hierover is niet altijd duidelijk en afspraken worden soms niet nagekomen. Sommigen zijn bang dat de wachttijden nu nog langer

worden. Jongeren die wel een intakegesprek hebben gehad geven ook aan niet te kunnen beginnen met de afgesproken behandeling. Ze verwachten hier pas mee te kunnen starten als de coronacrisis voorbij is.

Ook worden er problemen ervaren met de mogelijkheid om aan nieuwe of andere medicatie te komen. Voor het voorschrijven van medicatie is fysiek contact nodig met een psychiater, die pas bezocht kan worden als een jongere zich in een crisissituatie bevindt. Jongeren geven aan dat ze dus niet weten wanneer ze weer de mogelijkheid zullen hebben om over te gaan op andere medicatie, terwijl hier al wel behoefte aan is.

Advies van de jongeren is om afspraken in ieder geval (online) door te laten gaan. Juist in deze tijd is het starten of voortzetten van de geplande behandeling of opname belangrijk. Ook zou het mogelijk moeten zijn om medicatie aan te kunnen passen als de situatie daarom vraagt.

3. Kansenongelijkheid

Niet elk huishouden heeft de beschikking over (voldoende) laptops, telefoons of wifi. Niet elke school heeft voldoende licenties voor online lesmateriaal. Hierdoor kunnen sommige kinderen en jongeren niet (goed) aan het thuisonderwijs deelnemen. Ook voor het contact met zorgprofessionals zijn telecommunicatiemiddelen nodig, alsook de mogelijkheid om op een veilige, rustige plek een privégesprek te kunnen voeren waar familieleden niet kunnen meeluisteren.

4. School als opvang voor kinderen in een onveilige thuissituatie

Er kunnen onveilige situaties thuis ontstaan wanneer spanningen in het gezin oplopen. In een situatie waar het onveilig is of waar ouders het echt niet aan kunnen en het thuiszitten tot crises leidt duurt het soms te lang voordat een kind op school opgevangen kan worden. Dit komt doordat de communicatie tussen instanties stroperig gaat (te lang over verschillende mogelijkheden overleggen en verantwoordelijkheden afschuiven). Er zou veel sneller gehandeld moeten worden zodat een kind heel snel naar school kan. "Een week is in zo'n situatie te lang."

5. Dagbesteding

Kinderen en jongeren kunnen nu niet naar de dagbesteding en zitten thuis. Dagbehandelingen zijn nagenoeg volledig weggevallen door de coronamaatregelen. Zorg en ondersteuning in groepsverband wordt nauwelijks meer gegeven. Ouders nemen daardoor een meer begeleidende rol op zich. Dat maakt de thuissituatie er niet altijd even gemakkelijk op. Jongeren missen hun dagstructuur, activiteiten en maatjes. Velen voelen zich alleen.

6. Groei aan spoedhuisplaatsingen

Er worden nu meer kinderen uit huis geplaatst. Vaak via een spoedmaatregel, waarbij niet altijd een gedegen onderzoek naar de thuissituatie heeft kunnen plaatsvinden omdat de hulpverlening door het coronavirus niet binnen kan komen. Hierdoor kan het moeilijk zijn om vast te stellen of er sprake is van een acute noodsituatie en kan het lastig zijn voor de rechter om over een uithuisplaatsing oordelen. Als de uithuisplaatsing onterecht blijkt, kan dit tot groot verdriet en schade leiden bij de betrokken gezinsleden.

7. Pleegzorg

Pleegkinderen kunnen hun ouders en ouders hun pleegkinderen vaak niet bezoeken vanwege het risico van verspreiding van het virus. Veel pleegouders krijgen er nu taken bij omdat scholen en

de gebruikelijke ondersteuning, zoals gezins- of individuele therapie en dag- en logeeropvang, deels weggevallen. Dit kan te zwaar worden voor de pleegouders of spanningen veroorzaken waardoor mogelijke gedragsproblemen van pleegkinderen verergeren.

8. Mantelzorgers hebben het zwaar

Mantelzorgtaken worden zwaarder omdat thuiswerken en thuisonderwijs gecombineerd moeten worden met huishoudelijke taken, vaak zonder hulp omdat men geen extra mensen in huis wil hebben (besmettingsgevaar), waarbij tegelijkertijd vaste structuren en activiteiten wegvallen. Er is dan onvoldoende tijd om bij te komen, energie te tanken en even je hoofd vrij te maken. Dat gaat vaak gepaard met het vervelende gevoel het op alle fronten (vooral werk) net niet goed genoeg te doen. Mantelouders proberen het vol te houden omdat er geen alternatieven zijn. Ze vragen zich af welke hulp en ondersteuning ze kunnen krijgen na deze coronacrisis zodat ze weer bij kunnen komen. Hier vragen ze aandacht voor.

8. Zorg omzetten naar PGB

Veel zorg en begeleiding vanuit de jeugdwet wordt nu niet aan kinderen geboden omdat hulpverleners niet aan huis komen en hulp op afstand niet altijd mogelijk is. PGB-hulpverleners leveren daarentegen nog vaak wel hulp aan huis.

Sommige ouders hebben nu al ruim vier weken de kinderen thuis en houden maar net hun hoofd boven water met het zo goed mogelijk bieden van thuisonderwijs, begeleiding en structuur aan hun kinderen, naast hun eigen werk en het huishouden.

Zij zouden zeer geholpen zijn met de mogelijkheid om per direct op ongecompliceerde wijze de niet geleverde zorg om te kunnen zetten in een PGB waarmee ze de nodige begeleiding voor hun kinderen zouden kunnen inkopen.

Aanvullende tips van de adviesgroep van het Jeugdplatform:

- Verlies kinderen en jongeren die weinig van zich laten horen niet uit het oog (zowel op school als in de zorg). Geef niet op als je geen contact met iemand kan maken. Blijf contact zoeken. Voorkom dat mensen eenzaam en in een gat terecht komen.
- Zorg voor betere handhaving van de "social distancing" regel bij jongeren die de maatregelen niet serieus nemen.
- Zorg dat er na de coronacrisis ook online onderwijs beschikbaar blijft, voor thuiszitters en leerlingen die ziek zijn. Zo raken ze niet achterop en hoeven niet te blijven zitten en kunnen een diploma halen. Dit was vroeger niet mogelijk.
- Heb aandacht voor alle scholieren die nu vertraging oplopen op school!
- Zorg voor goede informatievoorziening gericht op jongeren! Er heerst veel nepnieuws en verschillende meningen die zorgen bij jongeren kunnen veroorzaken.
- Spoor leraren aan om 1-op-1 contact op te nemen met hun leerlingen, zodat ze in de gaten kunnen houden hoe het thuis gaat. Vraag breder dan alleen over schoolwerk en vraag over wat bijvoorbeeld wel of niet goed gaat.
- Zorg voor ontlasting van mantelzorgers (bijvoorbeeld door de ondersteuning voor ouderen goed te regelen, dan komt er meer tijd en energie vrij voor het zorgen voor de kinderen).
- Heb meer aandacht voor mensen die begeleid wonen (zij krijgen nu geen bezoek meer).

Positieve signalen:

- Goed dat regulier onderwijs online toegankelijk is!
- Thuis is het voor sommigen rustiger dan in de klas. Zo kunnen ze zich beter concentreren op de lesstof.
- Hulpverleners houden contact met de jongeren. Sommigen doen daar extra veel moeite voor. Dat wordt opgemerkt en gewaardeerd. Een jongerenwerker die een meisje ondersteunt neemt veel contact op, wel drie keer per week en is ook buiten normale werkdagen bereikbaar. Deze jongerenwerker praat vanuit eigen ervaring, werkt met haar hart en probeert er voor de jongere te zijn.
- Overgang naar beeldbellen verloopt over het algemeen prima.
- Nieuwe creatieve manieren voor contact ontstaan.
- De school heeft laptops ter beschikking gesteld, en naar leerling gebracht.
- Hulpverleners hoeven nu geen parkeerkosten te betalen.

Vervolg en acties Jeugdplatform Amsterdam

Bovenstaande signalen zijn opgehaald bij alle leden van de Adviesgroep, en daarnaast een aantal vrijwilligers, professionals en andere jongeren en ouders. De signalen zijn onder de aandacht gebracht bij Gemeente Amsterdam. Ook brengen we de signalen onder de aandacht bij instellingen en andere professionals. Jeugdplatform Amsterdam zal ook nieuwe signalen aan deze partijen voorleggen.

Ben of ken jij een jongere of ouder die te maken heeft met jeugdhulp en/of passend onderwijs en wil je ook graag een signaal doorgeven, of loop je ergens tegenaan? We zijn benieuwd naar jullie ervaringen. Geef het aan bij Zarina (06-24658181) of Kati (06-83531831) of via info@jeugdplatformamsterdam.nl.